

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/50/2015
Identifikačné číslo spisu: 5013200940
Dátum vydania rozhodnutia: 24.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5013200940.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: T. Č., nar. XX. Y. XXXX, bytom D. R. XXX/XX, S. Y., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/293/2013-79 zo dňa 26. marca 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/293/2013-79 zo dňa 26. marca 2015 mení tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 2. júla 2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12. novembra 2013 zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 2. júla 2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12. novembra 2013 (ďalej v tomto rozsudku len „rozhodnutia odporkyne“), ktorými podľa ust. § 70, § 71 a § 112 ods. 2 a 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v tomto rozsudku len „zákon o sociálnom poistení“) odňala navrhovateľovi invalidný dôchodok od 02.08.2013.

Krajský súd nemal pochybnosti o zákonnosti postupu odporkyne a napadnuté rozhodnutia odporkyne ako vydané v súlade so zákonom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej v tomto rozsudku len „O.s.p.“).

Proti rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že

- súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d);

- doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatňované (§ 205 ods. 2 písm. e).

V odvolaní navrhovateľ poukázal na svoj pretrvávajúci nepriaznivý zdravotný stav. Okrem toho reagoval na tvrdenia v posudkoch posudkových lekárov odporkyne z 22.10.2013 a 10.03.2015, kde sa uvádza, že nie je potvrdený chorobný nález po údajnej zlomenine stavca. Preto priložil fotokópiu lekárskej správy z r. 1974, ktorá potvrdzuje, že k zlomenine došlo. Taktiež uviedol, že túto skutočnosť už dokumentoval v predchádzajúcich spisoch, na základe ktorých mu bol priznaný invalidný dôchodok. Žiadal o zrušenie rozhodnutia odporkyne a opätovné vyplácanie invalidného dôchodku, pretože mu zdravotný stav neumožňuje v plnej miere vykonávať zárobkovú činnosť.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa označila uvádzané dôvody za neopodstatnené. Posúdenie zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť si vyžaduje odborné lekárske znalosti. Navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne také nové (aktuálne) skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v konaní a ktoré by záver prijatý v posudkoch posudkových lekárov sociálneho poistenia spochybnili alebo vyvrátili.

Podľa názoru odporkyne skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie.

Podľa odporkyne navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by jeho zdravotný stav bol zhoršený v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Z uvedených dôvodov navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O.s.p. v spojení s § 250s O.s.p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné a preto zmenil rozsudok krajského súdu v podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 24.01.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Odvolací súd z predloženého súdneho a pripojeného administratívneho spisu zistil, že invalidný dôchodok, ktorý bol napadnutým rozhodnutím odporkyne navrhovateľovi odňatý, mu bol priznaný ku dňu 14.04.2011, (v spisoch sa nachádza posudok posudkovej lekárky Sociálnej poisťovne, pobočky Liptovský Mikuláš, z 03.10.2011, nie však rozhodnutie). Za rozhodujúce zdravotné postihnutie bolo určené podľa Prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení zdravotné postihnutie zaradené do Kapitoly XV. - Choroby podporného a pohybového aparátu, Oddielu E - dorzopatie, pod položku 2 - stav po zlomenine chrčtice, písmeno c - s výrazným účinkom na statiku, s určením miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 %. Za ostatné ochorenia posudková lekárka navýšila percentuálnu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %, spolu teda na 45 %. Dátum kontrolnej lekárskej prehliadky bol určený na 31.10.2012.

Dlhodobu nepriaznivú stav navrhovateľa bol potom posúdený dňa 24.05.2013. Posudková lekárka Sociálnej poisťovne, pobočky Liptovský Mikuláš, konštatovala zlepšenie a stabilizáciu zdravotného stavu navrhovateľa a neuznala ho za invalidného. Ako jeho rozhodujúce zdravotné postihnutie určila podľa

Prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení zdravotné postihnutie zaradené do Kapitoly XV. - Choroby podporného a pohybového aparátu, Oddielu E - dorzopatie, pod položku 3 - degeneratívne zmeny na chrbtici, písmeno b - s miernym funkčným postihnutím, obmedzením pohybu v postihnutom úseku. Miera schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 30 %, za ostatné ochorenia nedošlo k navýšeniu percentuálnej miery. Dátum zániku invalidity bol určený na 24.05.2013. V tomto posudku sa v osobnej anamnéze spomína okrem iného aj „V r. 1974 fraktúra L1“.

Rozhodnutím z 02.07.2013 odporkyňa odňala podľa § 70 a § 71 zákona o sociálnom poistení navrhovateľovi invalidný dôchodok od 02.08.2013. Toto rozhodnutie bolo upravené novým rozhodnutím odporkyne zo dňa 12.11.2013, ktorým bol výrok doplnený o odkaz na § 112 ods. 2 a 6 zákona o sociálnom poistení. Navrhovateľ podal včas opravné prostriedky voči obom rozhodnutiam.

Posudková lekárka Sociálnej poisťovne, pobočky Liptovský Mikuláš, v novom posudku z 18.09.2013 konštatovala rovnaké zistenia ako v posudku z 24.05.2013 a spisovú dokumentáciu odstúpila na ďalšie konanie.

Posudkový lekár Sociálnej poisťovne - ústredie, vysunuté pracovisko v Poprade, v posudku z 22.10.2013 konštatuje, že v RTG náleze driekovej chrbtice zo 04.01.1994 sú popísané degeneratívne zmeny platničky L4/5, s incipientnými deformačnými zmenami. Chorobný stav po údajnej zlomenine stavca nie je potvrdený. Objektívny nález v oboch prípadoch neodôvodňuje zaradenie postihnutia do kapitoly XV, oddiel E, položka 2c, lebo nie je RTG nález, ktorý by potvrdzoval zlomeninu driekového stavca. Ide o bolesti chrbtice na podklade degeneratívnych zmien, bez výrazného postihnutia pohyblivosti, bez hypertrofie svalstva, bez porúch citlivosti. Nález zodpovedá zaradeniu do kapitoly XV, oddiel E, položka 3b, na úrovni miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 30 %. Postihnutie kolenného kĺbu a obmedzenie pohyblivosti 3. prsta neodôvodňuje zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Na dožiadanie krajského súdu posudková lekárka Sociálnej poisťovne - ústredie, vysunuté pracovisko v Poprade, vypracovala dňa 10.03.2015 nový posudok, v ktorom konštatovala rovnaké závery (pokiaľ ide o zaradenie postihnutia, o percentuálne určenie, i o konštatáciu o nepotvrdení údajnej zlomeniny stavca) a výslovne uviedla, že nezistila zmenu v zdravotnom stave posudzovaného od posledného posúdenia posudkovým lekárom v zmysle zhoršenia, preto považuje predchádzajúci posudok za správne vypracovaný a nie je dôvod na jeho zmenu.

Na pojednávaní pred Krajským súdom v Žiline dňa 26.03.2015 navrhovateľ uviedol, že mal ešte ako vojak úraz, následne mal modrú knižku. Z vojny ho prepustili po 13 mesiacoch na základe tohto úrazu. Spadol zo stromu, čiže si poškodil driekovú chrbticu a doteraz má problémy, užíva tabletky od bolesti. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 26.03.2015 rozhodnutie odporkyne potvrdil.

Podľa názoru odvolacieho súdu z napadnutého rozsudku nie sú dostatočne zrejmé úvahy krajského súdu vo vzťahu k posúdeniu skutkového stavu. Krajský súd nevyhodnotil, či odporkyňa riadnym spôsobom zistila skutkový stav. Napriek tomu, že navrhovateľ i na pojednávaní pred krajským súdom uvádzal, že zlomeninu driekového stavca utrpel počas vojenskej služby v r. 1974, toto tvrdenie krajský súd nijako neskúmal. Pritom z administratívneho spisu mu muselo byť zrejmé, že táto skutková okolnosť mohla mať rozhodujúci vplyv na klasifikáciu rozhodujúceho zdravotného postihnutia.

Odvolací súd preto sám preskúmal napadnuté rozhodnutia odporkyne a dospel k názoru, že je potrebné prvostupňový rozsudok zmeniť a napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušiť. Odvolací súd totiž zistil, že posudkoví lekári vyhodnocovali v posudkoch túto otázku rôzne. V prvom posudku z 03.10.2011 posudková lekárka uznala, že k zlomenine došlo, čo viedlo k príslušnej klasifikácii stavu po zlomenine chrbtice a v konečnom dôsledku k uznaniu invalidity. V posudku z 24.05.2013 sa síce v osobnej anamnéze fraktúra spomína, ale zdravotné postihnutie je klasifikované ako degeneratívna zmena. V neskorších posudkoch sa už píše o nepotvrdení údajnej zlomenine.

Odvolací súd prihládol na kópiu lekárskej správy z roku 1974, ktorá sa v spise nenachádzala, avšak navrhovateľ ju pripojil k svojmu odvolaniu proti rozsudku, a ktorá, usudzujúc z posudkového záveru, pravdepodobne bola známa aj posudkovej lekárke, ktorej posudok uznal invaliditu navrhovateľa (odvolací súd nemá k dispozícii celú zdravotnú dokumentáciu navrhovateľa, aj z ktorej vychádza posudkový lekár). Táto lekárska správa vyvoláva tak dôvodné pochybnosti o posudkových záveroch, ktoré viedli k rozhodnutiam odporkyne, podľa názoru odvolacieho súdu odôvodňujúce potrebu zrušenia rozhodnutia odporkyne a vrátenia jej veci na ďalšie konanie. Odvolací súd nerobí záver, aký je reálny skutkový stav, pokiaľ ide o zdravotné postihnutie navrhovateľa, avšak konštatuje, že v posudku, ktorý je súčasťou odôvodnenia, malo byť jasne vysvetlené, ako a prečo dospel posudkový lekár k odlišnému záveru o neexistencii spomínanej fraktúry a s tým súvisiacemu záveru o klasifikácii zdravotného postihnutia vrátane určenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Rovnako je potrebné zdôvodniť, v čom je možné badať zlepšenie zdravotného stavu, pre ktoré nedošlo k navýšeniu určenej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť za ostatné ochorenia, keď prvý posudok konštatuje zvýšenie o 10 %.

Rozhodnutie o odňatí invalidného dôchodku je totiž nepochybne rozhodnutím, ktoré významnou mierou zasahuje do nadobudnutých sociálnych práv poberateľa invalidnej dávky. Najmä preto takéto rozhodnutie musí byť založené na takých podkladoch, aby bol presne a úplne zistený skutočný stav veci. Zdravotný stav poberateľa invalidného dôchodku musí byť preto preverený a posúdený tak, aby bez pochybností umožnil vysloviť záver, že poberateľ invalidného dôchodku už nespĺňa medicínske a zákonné podmienky pre ďalšie poberanie invalidnej dávky. Na ten účel je organizačná zložka sociálnej poisťovne, ktorou je Sociálna poisťovňa - ústredie (§ 179 ods. 1, písm. a/, bod 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení) povinná obstaráť potrebné podklady na rozhodnutie v súlade s postupom ustanoveným v § 195 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení a vykonať dokazovanie podľa § 196 tohto zákona. Dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpoveď účastníka konania, odborné posudky a znalecké posudky, ktoré majú v konaní tohto druhu, vzhľadom na potrebu skúmania medicínskych podmienok poberateľa dávky, osobitný význam. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkmi je organizačná zložka poisťovne povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastník konania nenavrhol, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci. Okrem toho treba pripomenúť, že záver o tom, do akej miery zdravotný stav navrhovateľa znižuje jeho schopnosť výkonu zárobkovej činnosti má vychádzať z jeho komplexného posúdenia t. j. aj s prihliadnutím na všetky jej ochorenia, nielen s prihliadnutím na „hlavné ochorenie“.

Odvolací súd sa z uvedených dôvodov nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi krajského súdu uvedenými v odôvodnení jeho rozsudku, keďže nenadobudol presvedčenie, že v konaní bol odporkyňou náležitým spôsobom zistený skutkový stav, ktorý by odôvodňoval predpoklady na potvrdenie jej rozhodnutí. Vychádzajúc zo skutočnosti, že konanie a rozhodovanie o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiam odporkyne v dávkových veciach sociálneho poistenia je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti O.s.p., je dôvodné konštatovanie, že nie je úlohou prvostupňového súdu dopĺňať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutí odporkyne, ani dopĺňať dokazovanie o skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu už v administratívnom konaní pred vydaním rozhodnutia.

Odvolací súd preto považoval za potrebné zmeniť napadnutý rozsudok krajského súdu, zrušiť rozhodnutie odporkyne a vrátiť jej vec na ďalšie konanie (§ 220 a § 250q ods. 3 O.s.p. s poukazom na § 250l ods. 2 a § 250ja ods. 3 O.s.p.).

Úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude odstrániť vytýkaný rozpor a doplniť dokazovanie v potrebnom rozsahu, najmä v súvislosti s konkrétnymi nálezmi z odborných vyšetrení a po komplexnom posúdení zdravotného stavu navrhovateľa z hľadiska jeho spôsobilosti vykonávať zárobkovú činnosť, opätovne o nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodniť, tak aby neboli pochybnosti v čom sa zmenil zdravotný stav navrhovateľa oproti času priznania čiastočnej invalidity, ako k tomuto názoru odporkyňa dospela, ako je to súladné s lekáorskými správami a podľa ktorých ustanovení právnych predpisov postupovala.

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1a 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania, ktoré si neuplatnil a v zákonnej lehote nevyčísľil, nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.